

Plenum

Tisdag 10.3.2026 kl. 14.00—16.44

4. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om förutsättningarna för aktiebolaget CSC – IT-centret för vetenskap Ab:s ställning som anknuten enhet, om gemensam användning av den forskningsinfrastruktur som är i bolagets ägo och om dess beredskapsskyldighet

Regeringens proposition RP 18/2026 rd

Remissdebatt

Förste vice talman Paula Risikko: Ärende 4 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till kulturutskottet, som ekonomiskutskottet ska lämna utlåtande till.

För debatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen.

Minister Talvitie, varsågod.

Debatt

14.31 Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kyseessä on siis CSC — Tieteen tietotekniikan keskus Oy:hyn liittyvä hallituksen esitys.

Arvoisa puhemies! Supertietokoneet tuovat merkittävää lisäetua suomalaiselle tutkimukselle, teollisuudelle, osaamisen kehittämiselle, työllisyydelle ja kilpailukyvyille. Suurteholaskimet ovat nykypäivän tiedetyöläisen naula ja vasara riippumatta siitä, mitä hän nikkaroi ja millä alalla hän tiedettä tekee. Nyt käsittelyssä olevan lakiesityksen keskeinen tavoite on mahdollistaa kansallisen Roihu-supertietokoneen kapasiteetin tarjoaminen myös muille kuin omistajille eli muille kuin valtiolle ja valtion tutkimuslaitoksille sekä korkeakouluille. Nämä uudet käyttäjät olisivat ennen kaikkea startup-yrityksiä ja pk-yrityksiä, joiden olisi mahdollista käyttää kapasiteettia omaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Kapasiteetti ei siis sovellu käytettäväksi yrityksen operatiiviseen liiketoimintaan.

Kapasiteetin eli laskenta-ajan käyttö olisi näille ulkopuolisille toimijoille markkinahintaista. Vastaavasta kapasiteetista ei sinänsä ole kansallista tarjontaa, joten markkinat eivät tältä osin vääristy. Ulosmyynti koskee vain niin sanottua ylijäämäkapasiteettia eli sitä kapasiteettia, mikä jää valtiolta, tutkimuslaitoksilta ja korkeakouluilta ylitse, eli sillä hetkellä nämä omistajat eivät sitä tarvitsisi.

CSC — Tieteen tietotekniikan keskus Oy voi nyt jo tarjota hallinnoimistaan LUMI-supertietokoneesta ja tulevasta LUMI AI -supertietokoneesta laskenta-aikaa yrityksille taloudelliseen toimintaan enintään 20 prosenttia kapasiteetista. Kansalliset supertietokoneet on tarkoitus saada tältä osin tasavertaiseen asemaan eurooppalaisten supertietokoneiden kans-

Punkt i protokollet PR 20/2026 rd

sa. Jo nykyisin olisi mahdollista myydä kansallisten koneiden kapasiteettia hankintalain salliman viiden prosentin tai 500 000 euron verran, mutta CSC:n näkökulmasta ei ole ollut mielekästä rakentaa tarvittavaa palvelua näin vähäistä ulosmyyntiä varten.

Arvoisa puhemies! LUMI-supertietokoneen kapasiteetin tarjoamisesta yrityksille on saatu myönteisiä kokemuksia. LUMI:n yrityskäyttäjiä on tähän mennessä ollut yhteensä 124 kappaletta, ja yrityskäytön osuus vuotuisesta kokonaiskapasiteetista on ollut enimmillään seitsemän prosenttia. CSC:lle on muodostunut osaamista ja myöskin riittävä tietopohja siitä, millaista tukea yritykset tarvitsevat laskentakapasiteettinsa käyttöön.

Lakiesitys linkittyy eduskunnassa käsiteltävänä olevaan hankintalakiin ja sen muutokseen siten, että hankintalakiin esitettyä kymmenen prosentin sidosyksikön minimiomistusrajaa ei sovellettaisi CSC:hen. CSC on valtion ja korkeakoulujen omistama sidosyksikkö. Valtio omistaa CSC:stä 70 prosenttia ja korkeakoulut 30 prosenttia. Korkeakoulujen lukumäärän vuoksi korkeakoulujen kaikki omistusosuudet jäävät alle kymmenen prosentin rajan.

CSC:n omistamat ja hallinnoimat supertietokoneet ovat niin suuria investointeja, ettei yksittäinen korkeakoulu tai valtion tutkimuslaitos pystyisi sellaista toteuttamaan. Lisäksi CSC:n tuottamat muut palvelut ovat suurelta osin sellaisia, että ne palvelevat koko korkeakoulukenttää. Näin ollen yhtiön omistusten koon rajaaminen hankintalain muutoksessa esitettävällä tavalla ei ole mahdollista eikä julkisen talouden kannalta mitenkään perusteltua. CSC:n poikkeamista kyseisestä pykälästä on valmisteltu yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön hankintalain valmistelijoiden kanssa, ja hankintalain muutosta koskevassa hallituksen esityksessä on mainittu CSC:tä koskevan erityislainsäädännön valmistelu opetus- ja kulttuuriministeriössä.

Lakiesityksessä on lisäksi haluttu vahvistaa yhtiön varautumista ja tältä osin raportointia omistajille, koska yhtiö ylläpitää tutkimuksen, koulutuksen ja kulttuurin keskeistä kansallista ICT-infrastruktuuria. Nykyisessä toimintaympäristössä varautuminen on korostunut ja sensitiivisen datan käsittely edellyttää turvallisuuden korostumista myös normaalioloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.

Arvoisa puhemies! Nämä tekoälykoneiden ja supertietokoneiden kapasiteetit ovat mahdollittoman isoja asioita. Tässä nyt meidän tämänhetkiset kaksi supertietokonetta tämän vuoden aikana poistuvat, ja Mahti ja Puhti tullaan korvaamaan sitten Roihulla, joka tänä vuonna otetaan käyttöön ja on siis yksi kansallinen suurteholaskin. Roihu on siellä Kajaanissa, Renforsin rannassa, vanhassa paperikonetehtaassa. Jos me yritettäisiin korvata Roihun tehoa tällaisilla teholäppäreillä — saamieni erilaisten tietojen pohjalta tein tällaisen paperi- ja päässälaskuharjoituksen, joten voi mennä hieman pieleen, mutta kuitenkin saatte jonkinlaista osviittaa — niin tarvittaisiin 102 000 teholäppäriä vierekkäin yhteen kytkettynä, ja jos yksi läppäri olisi parin sentin paksuinen, niin se käytännössä tarkoittaisi yli kahta kilometriä läppäreitä päällekkäin yhteen kytkettynä. Tämä on siis tämän tänä vuonna avattavan Roihun kapasiteetti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vuornos.

14.37 Henrik Vuornos kok: Arvoisa puhemies! Eduskunta käsittelee tällä hetkellä hankintalain päivitystä, joka on oikein tervetullut uudistus. Siinä tarkoitus on tehostaa julkisia hankintoja ja lisätä kilpailua ja markkinan toimivuutta Suomessa. Tämä kyseinen lakiehdotus, joka koskee nyt CSC:tä, on poikkeus hankintalakiin.

Punkt i protokollet PR 20/2026 rd

Itse suhtaudun hyvin pidättyväisesti siihen, kuinka paljon poikkeuksia hankintalaissa tulee olla. Niitä ei mielestäni tule olla juurikaan, [Aki Lindén: Paljon!] mutta juuri tämä on perusteltu poikkeus, koska kaikki me tässä salissa ymmärretään, että tällaiset supertietokoneet, tulevaisuudessa mahdollisesti kvanttilaskenta, ovat sellaisia asioita, joihin Suomen kokoisessa maassa ei ole sellaisia yrityksiä, jotka voivat investoida, vaan näihin tarvitaan julkinen valta mukaan. On tarkoituksenmukaisuuskysymys, että tällaisella alueella, missä ei aidosti ole toimivia markkinoita eikä sellaisia ole lähitulevaisuudessa näköpiirissäkään, mahdollistetaan tällainen käytännönläheinen toiminnan järjestäminen, yliopistojen yhteistyö ja yritysyhteistyö. Me tästä suurteholaskennasta tiedetään jo nyt, että suomalaiset yritykset ovat oppineet käyttämään sitä, ja erityisesti startupeille tämä on ollut erittäin hyvä tapa kiihdyttää omia innovaatioita, että kun on saatu superteholaskennasta kaistaa, niin on voitu kokeilla asioita, mitä ei ilman tätä konetta voida käyttää. On tosi hienoa, että meillä tällainen edellytys Suomessa on. Eli vaikka porataan yksi reikä hankintalakiin, niin tässä kohtaa pidän sitä reikää varsin perusteltuna.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

14.39 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tämä itse esitys liittyy tähän CSC:hen ja sen hallinnoimien supertietokoneiden käyttöön ja varsinkin niiden käytön edistämiseen on erittäin perusteltu. Niin kuin ministeri tuossa omassa puheenvuorossaan sanoi, meillähän on hyviä esimerkkejä jo tällä hetkellä siitä, miten myös suomalaiset yritykset ovat tätä kapasiteettia pystyneet lähtemään hyödyntämään, ja toivon mukaan he jatkossa hyödyntävät entisestään enemmän, jotta myös voisimme ajatella, että tulevaisuudessakin sellaisia innovaatioita, joiden löytäminen tämä mahdollistaa, edelleen Suomessa entisestään enemmän kehitetään, ja voidaan ajatella, että tällä on myös tulevaisuuden talouskasvua vauhdittava merkitys.

Arvoisa puhemies! Puutun myös nyt tämän esityksen yksityiskohtaan liittyen vähimmäisomistusrajasta, johon tässä edustaja Vuornoskin aikaisemmin jo puuttui. Todella esityksessähän nyt tehdään poikkeus siihen muuhun lainsäädäntöön, joka tässä talossa on nyt käsitellyssä sitten hankintalain osalta. Kun nyt lukee nämä hallituksen esityksen perustelut — siis sille, miksei tässä esityksessä voida noudattaa sitä samaa sääntöä, että vaadittaisiin vähintään kymmenen prosentin omistusosuus — ja nämä siis ihan samat perusteet, jotka hallitus on tähän esitykseen kertonut, vaikka tähän liittyy totta kai monia muitakin asioita, niin tosiasiasahan ne samat perustelut ihan sellaisenaan voitaisiin viedä sinne hankintalain puolelle. Miksei sielläkin aivan jokaisessa toiminnassa olisi mitään järkeä asettaa tätä kymmenen prosentin rajaa, varsinkin kun tämä itse kymmenen prosenttiahän on ihan tosiasiallisesti hihasta ravistettu luku? Tältä osin, kun nyt hallitus tässä esityksessä tunnistaa tällaisten rajojen laittamisesta eri toimintoihin, että perusteltua varmasti olisi, että tällaisia ei olisi, niin toivoisi, että samaa logiikkaa noudatettaisiin myös hankintalain puolella.

Siinä lainsäädäntötyössä, joka täällä eduskunnassa on nyt meneillään, olisi valmiutta tarkastella myös hankintalain puolella tätä kymmenen prosentin vähimmäisomistusrajaa, koska jo tälläkin hetkellä on näköpiirissä, että se tulee aiheuttamaan sellaisen hallintohumpan, jossa itse asiassa veronmaksaja vaan joutuu enemmänkin maksumieheksi. Niitä arvioita, joita sitten on esitetty esimerkiksi täällä markkinoiden avaamisen toimesta, on juuri viime päivinä myös kyseenalaistettu, että sellaisiakaan summia tehostamisesta ei ole sieltä saatavissa.

Punkt i protokollet PR 20/2026 rd

Arvoisa puhemies! Joten päädyn siihen, että kun tätä esitystä voin lämpimästi kannattaa ja niitä perusteluita, minkä takia täällä ei sovelleta tätä kymmenen prosentin vähimmäisomistusrajaa, niin toivoisin, että tämä sama perustelu koskisi myös käsittelyssä olevaa hankintalakia. Kun valiokunnat nyt tätä tarkistelevat, niin on varmasti syytä tämä asia vielä nostaa keskusteluun.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

14.42 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Juuri kun tämä hankintalaki täällä meillä on käsittelyssä ja tässä nytten porataan yksi aukko senkin osalta, niin aika paljon helpommin, kun näitä perusteluita katsoo ja niin kuin edustaja Räsänen tässä sitä hyvin kuvasi, samoja perusteluita käytetään myös pienten kuntien osalta, että miksi tällainen 10 prosentin raja on kohtuuton heidän kannaltaan. Monia seutukunnan yhtiöitä joudutaan miettimään aivan uudelta pohjalta tämän rajan myötä, ja olletikin tämä 10 prosenttia on tullut vähän tämmöisestä hatusta otettuna lukuna, että sille ei ole perusteita siinä laissa kunnolla määriteltä. Siinä mielessä tämä liittyy hankintalakiin. Hankintalakia toisenlaisella rajauksella, pienemmällä prosenttiluvulla, meillä ei olisi tässä tarvittu ollenkaan, ja tietyllä tavalla sekin tässä pitää sanoa.

Itse näiden supertietokoneitten osalta tämä on sillä tavalla perusteltua, että tässä yhteistyötä tehdään ja hyödynnetään sen käyttötarkoituksia myöskin laajemmin ja ehkä saadaan sitten myöskin tuloja tämän pyörittämiseen. Siinä mielessä tämä esitys on paikallaan, mutta kyllä nämä samat perusteet kannattaa viedä myös sitten sinne hankintalakiin ja kuunnella hyvin tarkalla korvalla niitä pienempiä kuntia, jotka erityisesti tästä hankintalain 10 prosentin rajasta ovat lausuneet hyvin voimakkaasti, niin kuin koko kuntakenttä käytännöllisesti katsoen on tehnyt. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

14.44 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Pyysin puheenvuoron edustaja Vuornoksen käyttäessä omaa puheenvuoroaan. Periaatteessa olen sitä mieltä, että jos joku täällä on sanonut suunnilleen saman asian kuin se, jonka itse olen aikonut sanoa, niin ei sitä nyt syytä ole toistaa niin moneen kertaan. Tässä edellä edustajat Räsänen ja Lyly sanoivat suunnilleen sen tärkeimmän sisällön, mitä tässä omaa puheenvuoroa varatessani olin ajatellut. Mutta semmoisen lisäyksen teen vielä tähän keskusteluun hankintalain ja sitten näitten poikkeusten suhteesta, että vaikka meillä nyt ovat ne kuulemiset meneillään, sehän tarkoittaa, että se ei ole se julkinen vaihe tässä asioiden käsittelyssä, enkä sen takia referoi nyt konkreettisesti yhtäkään asiantuntijalausuntoa hankintalain kuulemisissa, mutta jo julkisen tiedon perusteella ja asiassa julkisuudessa tapahtuneen hankintalain käsittelyn yhteydessä, kun tarkastellaan sen suhdetta sosiaali- ja terveydenhuoltoon, tiedämme, että siellä esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriö on ollut eräistä asioista hyvin kriittinen, koska varsinkin vaativassa erikoissairaanhoidossa, joka on hyvin yliopistollista ja sillä tavalla tulee lähelle noin ajatuksellisesti esimerkiksi supertietokonetta, on asioita, joissa hankintalain nyt esillä oleva hallituksen esitys juuri tämän kymmenen prosentin ja sitten näiden ulosmyyntirajojen kanssa tulee aiheuttamaan rikkoutumista nykyiseen järjestelmään, mikä vähentää yhteistyötä. Yhteistyö taas on tehokkuuden edellytys Suomessa nimenomaan

Punkt i protokollet PR 20/2026 rd

vaativassa erikoissairaanhoidossa. Tämän halusin lisätä puoluetovereitteni äsken esittämään kritiikkiin tässä yhteydessä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vuornos.

14.45 Henrik Vuornos kok: Arvoisa puhemies! Täytyy olla hieman eri mieltä SDP:n edustajien kanssa. Minun mielestäni tämä käsillä oleva esitys hyvin konkretisoi nimenomaan sitä, minkälaisissa asioissa tarvitaan poikkeuksia tähän hankintalainsäädäntöön. Kyllähän sen jokainen ymmärtää, että on täysin erilaista hankkia vaikkapa ilman kilpailutusta kahvilapalveluita tai pesulapalveluita kuin supertietokonepalveluita. Me ymmärretään kaikki, että semmoista supertietokonemarkkinaa ei Suomessa ole eikä varmasti tule, mutta sillä kahvilayrittäjällä, joka kilpailee julkisin varoin rahoitettua kahvila-in-house-yhtiötä vastaan, on perusteltu huoli, minkä takia julkinen valta voi toimia niin, että veronmaksajat kattavat tappioriskin ja yrittäjä joutuu ihan itse sen kantamaan. Eli pidän kyllä tosi perusteltuna, että nämä poikkeukset ovat tarkkarajaisia ja tällainen supertietokonepalvelun hankinta markkinoilta on juurikin sellainen asia, mihin ei varmasti ole markkinoita nyt olemassa eikä varmasti ihan lähitulevaisuudessa tulekaan.

Pitäisin nämä kaksi asiaa kyllä hyvin erillään, koska hankintalainsäädäntö käsittelee kaikkia julkisia hankintoja ja on varsin perusteltua, että siellä on tiukatkin raamit siihen, koska ei tarvitse käyttää kilpailutusta. Itse istun esimerkiksi Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin hallituksessa, jonka edustaja Lindén tuntee hyvin. Siellä hiljattain käsiteltiin pesulapalveluiden uudelleenjärjestelyjä. In-house-yhtiöillä, jotka järjestävät pesulapalvelutoimintoja tänne, on useampi omistaja, jotka omistavat 0,2 promillea tästä yhtiöstä. Kyllähän me jokainen ymmärretään se, että tämä ei ole sitä alkuperäisen hankintalain henkeä, jossa määräysvaltaa voisi käyttää aidosti yhtiössä ja siten vaikuttaa siihen in-house-hankintaan. Eli tällaiset on kyllä syytä suitsia pois ja pitää nämä poikkeukset tällaisissa perustelluissa esimerkeissä, kuten supertietokoneissa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

14.47 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Vuornos ei konkreettisesti vastannut siihen kritiikkiin, mitä minä esitin, koska en puhunut kahvilapalveluista vaan puhuin nimenomaan tätä nyt käsillä olevaa asiaa hyvin lähellä olevasta toiminnasta, joka on yliopistollista, ympärivuorokautista, vaativaa erikoissairaanhoidoa, jota muun muassa HUS tai Pirkanmaan hyvinvointialue tai Varsinais-Suomen hyvinvointialue harjoittavat, ja siellä, tiedämme, että itse asiassa tietyille asioille juuri tämänkaltaisen poikkeus olisi nyt perusteltu.

Mitä tulee tähän pesula-asiaan, niin en ota siihen muuta kannanottoa kuin että muistan sen ajan, jolloin se oli HUSin, Helsingin kaupungin ja Espoon kaupungin omistama, ja silloin kaikki oli tietysti kunnossa. Olen vähän samaa mieltä, että nämä promillen suuruiset osuudet ovat pikkuisen kummallisia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

14.48 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Vuornos tuossa kuvasi sitä prosenttirajaa. Ei täälläkään puolella ajatella niin, että joku 0,1 tai jotain vastaavaa olisi se, jol-

Punkt i protokollet PR 20/2026 rd

la saadaan merkittävä määräysvalta jossain yhtiössä. Kyllä pitää olla kokonaisia prosentteja. Mikä on se kokonaisten prosenttien luku, se pitää kyllä miettiä aika tarkasti, mutta kymmenen on aivan liian suuri, koska se rajaa pois niin monet semmoiset kunnalliset yhtiöt, joissa tehdään asioita yhdessä, joissa tehdään sitä yhteistoimintaa alueellisesti ja seutukunnallisesti, niin että siellä erityisesti tulevat kärsimään ne kaikkein pienimmät kunnat ensimmäiseksi. Tätä rajaa pitäisi tarkastella tästäkin näkövinkkelistä. Minä olen tämän lakiesityksen, mikä tässä nyt on, kannalla, että tätä rajaa tältä osin vietäisiin eteenpäin, mutta siellä hankintalaissa liittyen kuntiin ja hyvinvointialueisiin on paljon korjattavaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

14.49 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Minusta tähänkin problematiikkaan eli siis siihen, miksi tietyissä in-house-yhtiöissä yksittäisten omistajien omistusosuudet ovat todella pieniä, itse asiassa tässä lainsäädännössä tehdään juuri se poikkeus, ja sehän liittyy ulosmyyntirajaan.

Arvoisa puhemies! Syyhän sille, miksi Suomessa kehitys on johtanut siihen, että on ollut kannattavaa ostaa vaikkapa yksi osake siitä yhtiöstä ja päästä sen myötä sitten hyödyntämään kyseistä yhtiötä sidosyksikkönä, liittyy juuri siihen, kun Suomessa oltiin niin hoo-poja tässä salissa, että mentiin tiukentamaan sitä ulosmyyntirajaa huomattavasti pienemmäksi kuin minkä hankintadirektiivi antaisi myöden. Jos olisi aikaisemmin pidetty hankintadirektiivin sallima ulosmyyntiraja 20 prosentissa, niin ei olisi syntynyt kiusausta lähteä kikkailemaan hankintalakia sillä, että ostetaan se yksi osake ja päästään hyödyntämään sidosyksikköasemaa.

Aivan selvästi täällä eduskunnassa aikoinaan vaalikaudella 15—19 on kerrottu, mihin tämä tulee johtamaan, mutta silloin ei uskottu. No, nyt sitten kymmenen vuotta jälkikäteen me olemme tätä ongelmaa täällä korjaamassa. Ja epäilenpä, että tämäkään ei tule johtamaan siihen, mitä tällä ylipäätensä ollaan hakemassa, eli siihen, että pystyisimme hyödyntämään enemmän markkinoita ja sitä kautta saamaan tehokkuutta julkisiin hankintoihin.

Arvoisa puhemies! Senhän takia tässä esityksessä fiksusti todetaan, että itse asiassa ulosmyyntirajahan tämän CSC:n osalta on direktiivin sallima 20 prosenttia. Aivan järkevästi, siis todella järkevästi, tässä mennään hankintadirektiivin mukaisesti. Mutta sitä ihmettelen, miksi sama järki ei vaikuta siihen, miten tässä talossa säädetään hankintalakia. Kun pitkälti ne ongelmat, jotka johtuvat siitä, että aikanaan säännöt tehtiin niin kuin tehtiin, ovat ihan itse aiheutettuja, niin en usko, että näillä muutoksilla, joita nyt haetaan tällä kymmenen prosentin kaavamaisella omistusosuusvaatimuksella, näitä ratkaistaan, koska niin kuin tässä keskustelussa minusta itse asiassa jokainen on hyvin todennut, me tiedetään, että on tiettyjä asioita, joissa ei ole kilpailtua markkinaa ja joissa on varmasti hyväksyttävä se, että sitten syntyy julkisten toimijoiden yhteisyrityksiä hoitamaan niitä markkinakapeikkoja, ja sitten on valtavasti niitä toimintoja, missä meillä on toimivat markkinat, ja niiden pitää antaa toimia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

14.52 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Myönnän, että tämä keskustelu on mennyt nyt pikkuisen niin kuin oheisiin tähän käsiteltävään asiaan nähden, mutta koska tässä käsiteltävässä asiassa tehdään nyt niitä poikkeuksia, joita joissakin muissa asioissa ei tehdä, niin

Punkt i protokollet PR 20/2026 rd

tämä keskustelu on itse asiassa hyvin oikea ja tarpeellinen. Otan tähän ihan lyhyellä puheenvuorolla yhden konkreettisen esimerkin, joka liittyy juuri tähän ulosmyyntirajaan.

Täällä edustaja Vuornos mainitsi esim. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin. Jos HUSLABilla — siis HUSin laboratorio-organisaatiolla, jonka liikevaihto lienee jotain 150—200 miljoonan euron välillä tällä hetkellä — olisi korkeammat mahdollisuudet harjoittaa ulosmyyntiä — siis pitäisi muuttaa lainsäädäntöä, jotta olisi korkeampi mahdollisuus — niin meillä voisi olla tilanne, jossa potilaat voisivat käydä yksityisellä lääkärillä ja saadessaan heiltä lähetteen laboratorioon voisivat mennä sinne HUSin laboratorioon, jossa ne täysin kustannuksia vastaavat ulosmyyntihinnat olisivat vain yksi kolmasosa siitä, mitä ovat käytännössä ne lähes monopolistisessa asemassa olevan yksityissektorin laboratoriohinnat tällä hetkellä. Silloinhan meillä olisi kilpailua enemmän. Nyt nimenomaan tämä ulosmyyntiraja estää sen markkinoilla toimimisen, ja näin ollen me olemme tilanteessa, jossa lääkärikeskukset ja muut vetävät erittäin korkeita katteita näillä laboratoriotutkimuksilla. Itse asiassa nämä markkinamekanismit ovat hyvin monimutkaisia tässä.

Palatakseen lähtötilanteeseen: tässä tehdään nyt järkeviä poikkeuksia, mutta niitä olisi syytä tehdä myös muissa asioissa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Oli erittäin viisaasti sanottu, että suositellaan palattavan tähän esitykseen. [Aki Lindén: Hän palaa varmasti!] — Seuraavaksi edustaja Vuornos.

14.54 Henrik Vuornos kok: Arvoisa puhemies! Ulosmyyntirajoista: On päivänselvää, että tämmöisessä supertietokonepalvelun ulosmyynnissä on kysymys taas aivan erilaisesta asiasta kuin vaikka laboratoriopalveluiden, kahvilapalveluiden ja muiden palveluiden ulosmyynnistä. Ulosmyynnissä on kysymys siitä, paljonko in-house-yritys saa touhuta yksityisellä markkinalla veronmaksajien riskillä. Eli jos in-house-yhtiö seikkailee ja tekee tappiota, veronmaksajat kattavat kustannukset, mutta yrittäjillä ei tietenkään ole näin, vaan yrittäjällä on yrittäjäriskejä ja yrittäjä kantaa sen kustannuksen.

Mitä tulee sitten laboratoriopalveluihin, niin voidaan olla kyllä täysin varmoja siitä, että mikäli julkisella laboratoriotoimijalla olisi nykyistä vahvempi rooli, niin markkinoilla ei kilpailu lisääntyisi vaan vähenisi. Nyt nähdäänkin itse asiassa positiivista kehitystä: meille on tullut myös uusia laboratoriotoimijoita, jotka hoitavat tehokkaammin ja halvemmalla tätä. Eli kilpailu lisääntyy sillä, että yrityksille annetaan lisää roolia, eikä niin, että julkiset in-house-yhtiöt saavat lisää roolia tässä markkinassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Haluaako ministeri sanoa muutaman sanan? — Siitä paikalta, kiitos. [Aki Lindén: Vaikka laboratorioista jotakin!]

14.55 Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie: Kiitos, arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan hyvää keskustelua, rakentavaa sellaista, välillä vähän vierestä ja välillä sitten ihan täysin hallituksen esityksestä, joka nyt on käsittelyssä, mutta se kuuluu tähän saliin.

Tässä tosiaan erityisenä tavoitteena on se, että me mahdollistetaan muille kuin valtiolle, tutkimuslaitoksille ja korkeakouluille eli meidän yksityiselle sektorille sen laskentakapasiteetin hyödyntäminen. Eli niin kuin sanoin, tässä on todellakin kyse siitä tiedetyöläisen nykyajan naulasta ja vasarasta, jotta hän pystyy toimimaan, mutta myöskin siitä, että sen tut-

Punkt i protokollet PR 20/2026 rd

kimus- ja kehitystoiminnan osalta yritys- ja elinkeinoelämä pystyy hyödyntämään tämmöistä meidän kansallista merkittävää sijoitusta. Alkuvuonna CSC:n tekemästä yhteiskunnallisesta ja taloudellisesta vaikuttavuudesta tehdyn tutkimuksen mukaan yhden euron investointi suurteholaskennan palveluihin tuottaa yhteiskunnalle 25—37 euron hyödyn.

Hankintalaki on ministeri Marttisen puolella, mutta siitä kuitenkin totean sen, että tulevaisuudessakin yhteishankinnat, hankintarenkaat, keskitetyt yhteishankinnat ja kaikki tällaiset ovat mahdollisia. Kyse on myöskin sitten siitä, miten meillä julkisella puolella on sitä osto- ja hankintaosaamista. Ajattelen erityisesti näin tiedeministerinä, että se osaaminen voi kehittyä ja kertyä myöskin sinne julkiselle ja kunnalliselle puolelle, ja siihen on tärkeätä yhteiskunnallisestikin kannustaa. — Kiitos.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till kulturutskottet, som ekonomiutskottet ska lämna utlåtande till.